

Αίλιος Αριστείδης 117 -189 ή 199 μ.Χ. Ο Υμνητής του Αιγαίου

Έρευνα Δημήτρης Συμεωνίδης JP Δημοσιογράφος /Ανταποκριτής Ε.Σ.Ε.Μ.Ε. (Ένωση Συντακτών Ευρωπαϊκών Μέσων Ενημέρωσης)

Μονάχα το Αιγαίο δεν μπορείς να πεις πως είναι ατρύγητο. Ούτε γυμνό ούτε και άκαρπο είναι. Εις το καλό κρασί εξαίρετο, εύφορο στο σιτάρι και σε όλα που γεννούν οι εποχές. Ψαρότοπος είναι και τόπος κυνηγιού καλού έτσι που, ως είπε ο Όμηρος, πρέπει η θάλασσα να είναι των Μακάρων. Έχει ό,τι χρειάζεται κανένας, όλες τις πδονές και τα θεάματα όλα. Γεμάτο από λιμάνια, γεμάτο τόπους ιερούς, γεμάτο από αυλούς και από παιάνες, από πηγές και ποταμούς. Τροφός του Διονύσου είναι, το ίδιο πολυαγάπητο στους Διόσκουρους και τις Νύμφες. Χαρίζει στους κατοίκους του τήν πάσα ευδαιμονία της ζωής. Για τους εμπόρους είναι κερδοφόρο, σωτήριο σε όσους δείχνει ευμένεια. Όπως εις ένα ωραίο σώμα και η αρχή του και το τέλος του είναι αρμονικά, έτσι, το δίχως άλλο, και εις αυτό μόνο το πέλαγος και η αρχή του και το τέλος του είναι χαριτωμένα. Αρχίζει από την πρώτη αλυσίδα των νησιών στον νότο και τελειώνει στον πορθμό του Ελλησπόντου, που ως τον περιβρέχει πλάθει χερσόνησο πανόμορφη. Συμβαίνει αυτό που λέγεται συνήθως: Η ομορφιά του φτάνει απ' το κεφάλι ως τα νύχια. Όμως, πόσο πολλοί είναι οι όρμοι του, πόσο πολλοί οι κόλποι του και ποιά η ομορφιά τους αδύνατον να πει κανείς. Και όσο πιο πολύ φοβούνται το Αιγαίο, τόσο και πιο πολύ ποθούν όλοι για δεύτερη φορά να το περάσουν. Οι άνθρωποι που διαπλέουν το Αιγαίο το κάνουν για τις προσδοκίες μεγάλης πδονής. Αγώνες και εορτές μυστηρίων και όλες της Ελλάδας οι καλοσύνες είναι που γεμίζουν το Αιγαίο με ταξιδιώτες. Από παντού αυτό συνάγει και προσφέρει κάθε κομψότητα και ευγένεια. Και υπηρετεί τους πιο επιφανείς Θεούς, παρέχοντάς τους από τα κάλλιστα θεάματα τα πιο τερπνά.

Αυτή είναι η προσφορά μας, ω φιλικό, ω σωτήριο Αιγαίο. Ύμνος με τη δική μας μουσική.

Αν χάρηκες, προστάτευέ με πάντα. Μαζί και τους συνταξιδιώτες.

Δεύτερη Σοφιστική

Δεύτερη Σοφιστική είναι ένα κίνημα ρητορικό και φιλοσοφικό που αναφέρεται στους Έλληνες συγγραφείς που δραστηριοποιήθηκαν από τον 1ο έως τον 3ο αι. μ. Χ., με περίοδο μεγαλύτερης ακμής περίπου από το 60, κατά τη βασιλεία του Νέρωνα, μέχρι τη δεκαετία του 230. Πρόκειται για μια αναζωπύρωση της ελληνικής ρητορικής και παιδείας που άσκησε σημαντική επίδραση στην πνευματική ζωή του ελληνορωμαϊκού κόσμου.

Τους κυριότερους εκπροσώπους κατέγραψε και εκθείασε ο Φιλόστρατος ο Αθηναίος στις αρχές του 3ου αιώνα στο έργο του με τίτλο Βίοι Σοφιστών όπου χρησιμοποίησε τον όρο «δεύτερη σοφιστική» σε αντιδιαστολή με το Σοφιστικό κίνημα του 5ου αιώνα π.Χ.

Πρόσφατες έρευνες αναφέρουν ότι αυτή η δεύτερη Σοφιστική, η οποία προηγουμένως πιστευόταν ότι εμφανίστηκε πολύ ξαφνικά και απότομα στα τέλη του 1ου αιώνα, είχε τις ρίζες της στην πραγματικό-

τητα στις αρχές του 1ου αιώνα. Ακολουθείται, τον 5ο αιώνα, από τη βυζαντινή ρητορική, που μερικές φορές ονομάζεται Τρίτη Σοφιστική.

Συγγραφείς

Ανάμεσα στους σημαντικότερους εκπροσώπους της Δεύτερης Σοφιστικής αναφέρονται ο Νικήτας ο Σμύρνης, ο Αίλιος Αριστείδης (117-189) από τη Μυσία, ο Δίων ο Χρυσόστομος (40-120) από την Προύσα, ο Ηρώδης ο Αττικός, (101-177) από την Αθήνα, ο Φαβωρίνος (80 - περ. 160) από την Αρλεάτη, ο Φλάβιος Φιλόστρατος, ο Λουκιανός (125 - 180) από τα Σαμόσατα, ο Πολέμων (90 - 144) από τη Λαοδίκεια και ο Μάξιμος ο εκ Τύρου (άκμασε περί το 180). Ο Πλούταρχος (45-120) επίσης συνδέεται συχνά με τη Δεύτερη Σοφιστική.

Ιστορικό

Ο όρος Δεύτερη Σοφιστική προέρχεται από τον Φιλόστρατο. Στους Βίους των Σοφιστών, ο Φιλόστρατος εντοπίζει τις απαρχές του κινήματος στον ρήτορα Αισχίνη τον 4ο αιώνα π.Χ. Όμως ο πρώτος σημαντικός εκπρόσωπος ήταν πραγματικά ο Νικήτας ο Σμύρνης, στα τέλη του 1ου αιώνα. Σε αντίθεση με το αρχικό κίνημα των σοφιστών του 5ου αιώνα π.Χ., η δεύτερη Σοφιστική ασχολήθηκε ελάχιστα με την πολιτική. Σκοπός των συγγραφέων ήταν, κυρίως, να καλύψουν τις καθημερινές ανάγκες και να ανταποκριθούν στα πρακτικά θέματα της κοινωνίας του ελληνορωμαϊκού πολιτισμού. Κυριάρχησαν στην εκπαίδευση και άφησαν το στίγμα της σε πολλές μορφές λογοτεχνίας με έργα ρητορικής, ιστοριογραφίας και επίδραση στο αρχαίο ελληνικό μυθιστόρημα

που εμφανίστηκε αυτή την περίοδο. Από το 50 έως το 100 μ.Χ. ήταν μια περίοδος όπου τα ρητορικά στοιχεία που δημιουργήθηκαν από τους πρώτους Έλληνες σοφιστές επανεισήχθηκαν στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.

Η Δεύτερη Σοφιστική άκμασε κυρίως στις ανατολικές ρωμαϊκές επαρχίες με πυρήνα την Αθήνα και τις μεγάλες πόλεις της δυτικής Μικράς Ασίας, κυρίως Πέργαμο, Έφεσο, Σμύρνη. Δημοφιλείς σοφιστές από τους πιο γνωστούς ήταν ο Δίων ο Χρυσόστομος και ο Αίλιος Αριστείδης, οι ομιλίες τους κάλυπταν θέματα όπως η ποίηση και ο δημόσιος προφορικός λόγος. Ωστόσο, δεν δίδασκαν συζήτηση ή οτιδήποτε είχε σχέση με την πολιτική, επειδή η ρητορική ήταν περιορισμένη λόγω των νόμων της αυτοκρατορικής κυβέρνησης.

Υπό την επιρροή του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, η φιλοσοφία άρχισε να θεωρείται ως ξεχωριστή από τη σοφιστεία, η τελευταία θεωρείται πλέον ως πρακτική επιστήμη. Έτσι, την εποχή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, οι σοφιστές ήταν απλώς δάσκαλοι της ρητορικής και της ευλωτίας και δημοφιλείς δημόσιοι ομιλητές.

Η Δεύτερη σοφιστική και η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία

Τον 1ο έως τον 3ο αιώνα μ.Χ., η αναγέννηση της ελληνικής ρητορικής και παιδείας που ονομάστηκε Δεύτερη Σοφιστική υπενθύμισε τους μεγάλους ρήτορες και τις διδασκαλίες του Σοφιστικού κινήματος του 5ου αιώνα π.Χ.Ρωμαίοι

αυτοκράτορες όπως ο Τραϊανός, ο Αδριανός και άλλοι, είχαν αυτούς τους ρήτορες σε μεγάλη υπόληψη και τους παρέιχαν ανώτερες διοικητικές θέσεις. Οι σοφιστές στην ελληνορωμαϊκή κοινωνία ανήκαν στην υψηλότερη κοινωνική τάξη και πολλοί ήταν ευεργέτες της πόλης τους. Συχνά εκφωνούσαν πανηγυρικούς λόγους σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως σε τελετές υποδοχής ή αποχαιρετισμού υψηλών αξιωματούχων. Είτε ως μόνιμοι δάσκαλοι ρητορικής είτε ως περιοδεύοντες, προσέλκυαν μεγάλο αριθμούς θαυμαστών σε ιδιωτικές ή αυτοκρατορικές επαύλεις, αίθουσες διαλέξεων σε βιβλιοθήκες, συμβούλια, ωδεία, ακόμη και θέατρα. Οι αμοιβές τους ήταν υψηλές και προέρχονταν από τους μαθητές τους, τον δημόσιο μισθό για τη διδασκαλία τους και από χορηγίες θαυμαστών τους.

Οι ανώτερες τάξεις της Ρώμης έστελναν τους γιους τους να μορφωθούν στις σχολές τους. Ο αυτοκράτορας Αδριανός έστειλε τον θετό γιο του Αντωνίνο να σπουδάσει κοντά στον περίφημο Πολέμωνα στη Σμύρνη.

Αυτή η αναζωπύρωση της ελληνικής ρητορικής και παιδείας έδωσε στους Έλληνες τη δυνατότητα να γίνουν μια εξέχουσα κοινωνία που οι Ρωμαίοι σέβονταν και μιμήθηκαν. Οι σοφιστές και το κίνημά τους παρέιχαν έναν τρόπο στους Ρωμαίους να νομιμοποιηθούν και οι ίδιοι ως πολιτισμένοι διανοούμενοι. Το κίνημα συνέβαλε ώστε οι Έλληνες ως υπήκοοι της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας να διατηρήσουν την πολιτιστική τους ταυτότητα.

Οι άνθρωποι που διαπλέουν το Αιγαίο το κάνουν για τις προσδοκίες μεγάλης πδονής. Αγώνες και εορτές μυστηρίων και όλες της Ελλάδας οι καλοσύνες είναι που γεμίζουν το Αιγαίο με ταξιδιώτες.